

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА НОВИ ГРАД
НАЧЕЛНИК
ОПШТИНСКА УПРАВА
ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ПРИВРЕДУ И ПОЉОПРИВРЕДУ

АНАЛИЗА ПРЕХРАМБЕНОГ СЕКТОРА

Нови Град, јун 2023. године

УВОД

Прехрамбена индустрија је једна од водећих привредних грана на подручју Крајине. Овај сектор посједује велике потенцијале, солидне људске и природне ресурсе, као и дугу традицију. Прехрамбена индустрија на подручју Крајине се још осамдесетих и почетком деведесетих година прошлог вијека убрајала у развијене гране и као таква успијевала је да прати свјетске трендове. Овај сектор и даље има потенцијал за значајно повећање продаје, извоза и запослености.

Сектор прехрамбене индустрије, прилично добро послује иако да је мањим дијелом оријентисан на извоз, а већим на домаће тржиште. Међутим, овдје је присутан један значајан проблем а који се огледа у томе да становништво Босне и Херцеговине има ниску куповну моћ што у великој мјери утиче на величину и карактеристике домаће потражње за свим врстама робе, па тако и за прехрамбеним производима. Производи који се највише траже на овим просторима су у нижем сегменту и што се тиче цијене и што се тиче квалитета. Због тога, могућности на домаћем и регионалном тржишту су врло ограничене, а извозни потенцијал је доста различит за поједине врсте прехрамбених производа.

Због неиспуњавања захтјева Европске Уније од стране Босне и Херцеговине из области: правне регулативе, уређења тржишта и државне подршке извоз одређених производа није могућ. Међутим, неки производи се веома успјешно и све више извозе на велика тржишта земаља Европске уније, првенствено у Хрватску, Аустрију и Њемачку.

Предузећа из области прехрамбене осим чланства у привредој комори, ријетко су чланови неких других пословних удружења.

Неки од недостатака који оптерећују рад предузећа у односу на државну администрацију на свим нивоима су:

- ниска продуктивност и низак квалитет оутпута,
- низак ниво знања (непостојање адекватне савјетодавне службе, односно капацитета за трансфер технологија),
- застарјела механизација, итд.

Из области производње хране значајан је број институција које директно могу помоћи предузећима из области прехрамбене индустрије. Поред Агенције за сигурност хране Босне и Херцеговине и Канцеларије за ветеринарство Босне и Херцеговине, као и надлежних ветеринарских служби у Републици Српској и Федерацији Босне и Херцеговине

, постоје институције које имају значајне капацитете за подршку прехрамбеној индустрији, али се ти капацитети засад недовољно користе. Гранска удружења при привредним коморама и удружења произвођача су важан инструмент у заступању интереса предузећа у односима са органима извршне власти.

Основне предности ове индустријске гране су:

- потенцијали за одличну сировинску базу јер добар дио територије покрива плодно пољопривредно земљиште, а у његовом развоју погодују и добри климатски услови и добри производни капацитети у прехрамбеној индустрији;
- природни ресурси (структура земљишта, водотокови, климатски услови, биолошки диверзитет, итд);
- људски ресурси (запослени у примарној пољопривредној производњи, подршци производње, запослени у едукацији везаној за пољопривреду, као и стручњаци за трансфер знања и технологија);

Прехрамбена индустрија требала би да у циљу развоја иде и правцу:

- јачање њихове производне и економске ефикасности, као и измјена производне структуре у складу са домаћег и иностраног тржишта;

- примјена свјетских стандарда и технологија и производња висококвалитетних и конкурентних производа;
- производња здравствено сигурне хране и стварање брендова заснованих на традиционалној производњи и географском поријеклу производа;
- већа и оперативнија финансијска средства за новооснована предузећа за набавку и развој неопходне технологије за производњу и развој високо квалитетних и конкурентних производа.

ФИНАНСИЈСКИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА

Табела бр. 1: Финансијски показатељи пословања у области производње прехранбених производа

Година	Број предузећа	Укупан приход	Број радника
2020	4	20.151.143,00	68
Учешће у прерађивачкој инд.	8,51%	44,06%	8,97%
Учешће у укупном пословању	2,72%	8,24%	3,72%
2021	3	19.780.236,00	70
Учешће у прерађивачкој инд.	6,66%	39,38%	8,17%
Учешће у укупном пословању	2,14%	7,14%	1,81%
2022	3	24.477.392,00	70
Учешће у прерађивачкој инд.	6,66	38,33%	9,47%
Учешће у укупном пословању	2,14%	7,63%	3,77%

Извор: АПИФ

Према подацима Агенције за посредничке, информатичке и финансијске послове (АПИФ) у 2022. години је било 3 привредна друштва са 70 радника и укупним приходом од 24.477.392,00 КМ. По броју запослених, учешће овог сектора у укупном броју запослених у привредним друштвима износио је 3,77 %. По оствареном приходу, учешће овог сектора у укупном пословању износило је 7,63 %.

Посматрајући по годинама, прехранбени сектор у 2021. години биљежи смањење прихода за 1,84% у односу на 2020. годину и повећање броја радника за 2,94%. У 2022. години прехранбени сектор биљежи повећање прихода за 23,74% у односу на 2021. годину и једнак број радника.

Табела бр. 2.: Преглед оствареног прихода привредних друштава из области производње прехранбених производа

Р. бр.	Назив привр. субјекта	Област дјелатности	Укупан приход 2020. г.	Укупан приход 2021. г.	Укупан приход 2022. г.
1.	ДОО „Dašić Produkt“	Производња прехранбених	23.042,00	20.659,00	16.891

		производа			
2.	„COMP-ASTOR“ Ракани д.о.о.	Производња прехранбених производа	20.001.215,00	19.638.527,00	24.386.085
3.	„VINO PRODUKT“ д.о.о. Нови Град	Производња пића	126.886,00	121.050,00	74.416
4.	„ČUGALJ-VOĆE TRANZIT“ д.о.о. Нови Град	Производња прехранбених производа	0,00	-	-
УКУПНО ПРЕХРАМБЕНИ СЕКТОР			20.151.143,00	19.780.236,00	24.477.392
УКУПНО ПРЕРАЂИВАЧКА ИНДУСТРИЈА			45.728.002,00	50.226.083,00	63.848.751
УКУПНО			244.358.109,00	276.687.573,00	320.701.497

Извор: АПИФ

У дјелатности производње прехранбених производа послују три привредна друштва: „COMP-ASTOR“ д.о.о., „VINO PRODUKT“ д.о.о. и ДОО „Dašić Produkt“.

Табела бр. 3. Преглед броја запослених привредних друштава из области производње прехранбених производа

Р. Бр.	Назив привр. Субјекта	Област дјелатности	Број запослених 2020. г.	Број запослених 2021. г.	Број запослених 2022. г.
1.	ДОО „Dašić Produkt“	Производња прехранбених производа	1	1	1
2.	„COMP-ASTOR“ Ракани д.о.о.	Производња прехранбених производа	64	67	67
3.	„VINO PRODUKT“ д.о.о. Нови Град	Производња пића	2	2	2
4.	„ČUGALJ-VOĆE TRANZIT“ д.о.о. Нови Град	Производња прехранбених производа	1	-	-
УКУПНО ПРЕХРАМБЕНИ СЕКТОР			68	70	70
УКУПНО ПРЕРАЂИВАЧКА ИНДУСТРИЈА			757	821	739
УКУПНО			1.828	1.939	1.853

Извор: АПИФ

ПОСЛОВАЊЕ ПРЕДУЗЕТНИКА ИЗ ОБЛАСТИ ПРЕХРАМБЕНЕ ИНДУСТРИЈЕ

Према подацима из Регистра предузетника Одјељења за привреду и пољопривреду, на подручју општине Нови Град на дан 31.12.2021. године било је регистровано укупно 9 радњи које се баве производњом прехранбених производа.

Табела бр.4: Преглед броја самосталних предузетника по годинама

ПОДРУЧЈЕ ДЈЕЛАТНОСТИ	2020. г.	2021. г.	2022. г.
Предузетници - пекаре	6	7	8
Предузетници - производња производа од брашна	4	2	2
Предузетници – производња сира и млијека	0	0	2
Предузетници – производња прехранбених производа	0	0	1
ПРЕДУЗЕТНИЦИ- УКУПНО	10	9	13

Извор: Одјељење за привреду и пољопривреду

Табела бр. 5: Преглед самосталних предузетника из области производње прехранбених производа

Р.бр.	НАЗИВ ПРЕДУЗЕТНИКА	НАЗИВ ПРЕТЕЖНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ
1.	Пекара "NOVLJANKA" Паралангај Аслан с.п., ИЈ	Производња хљеба, свјежих пецива и колача
2.	"SAVANELI" Савановић (Миле) Слободан с.п.	Производња хљеба, свјежих пецива и колача
3.	Пекара, "STELLA", Жарко Ерцег, с.п., Нови Град	Производња хљеба, свјежих пецива и колача
4.	"GOGO" Вранешевић (Радослав) Горан с.п.	Производња хљеба, свјежих пецива и колача
5.	"SAVANELI" Савановић (Миле) Слободан с.п. ИПП "SAVANELI - 3" Нови Град	Производња хљеба, свјежих пецива и колача
6.	"VECO" Ђурашиновић (Милош) Милан с.п.	Производња макарона, резанаца, кускуса и сличних производа од брашна
7.	"МАЈА" Радишић (Љубан) Јован с.п.	Производња хљеба, свјежих пецива и колача
8.	Пекара "NOVLJANKA" Паралангај Аслан с.п.	Производња хљеба, свјежих пецива и колача
9.	Пекара „BABIĆ“ Ратко Бабић с.п. Нови Град	Производња хљеба, свјежих пецива и колача
10.	Пољопривредна дјелатност „VUKOTA“	Производња млијека, млијечних производа и сира

	Младен Вукота с.п. Нови Град	
11.	Бурегџиница „МАЈА“ Биљана Граонић с.п. Нови Град, ИЈ „МАЈА“ Нови Град	Производња хљеба, свјежих пецива и колача
12.	Месница „АСО“ Горан Јокић с.п.Нови Град, ИЈ	Прерада и конзервисање меса
13.	Производња сира и млијека „МАКИВИЋ“ Зоран Макивић с.п. Нови Град	Производња млијека, млијечних производа и сира

Извор: Одјељење за привреду и пољопривреду

СПОЉНОТРГОВИНСКА РАЗМЈЕНА

Према подацима Спољнотрговинске коморе Босне и Херцеговине, учешће укупног увоза прехранбених производа и пића у односу на укупан увоз општине у 2022. години износио је 12,62 %, а учешће извоза прехранбених производа и пића у 2022. години, у односу на укупно остварени извоз у 2022. години износио је 0,03 %.

Табела бр. 6: Преглед спољнотрговинске размјене прехранбених производа, пића, дувана и др. пр. замјене дувана

СЕКТОРИ	Извоз	Извоз	Извоз	Увоз	Увоз	Увоз
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Живе животиње; производи животињског порјекла	-	-	-	71.449	89.584	96.907
Биљни производи	-	8.977	12.052	1.647.845	1.141.093	1.960.664
Масноће и уља животињског и биљн. порјекла и пр.њиховог разлагања; прерађене јестиве масноће; воскови живот. и биљног порјекла	-	-	-	847.677	542.289	320.970
Производи прехранбене индустрије; пића, алкохол и сирће; дукан и пр. замјене дувана	-	-	-	6.431.206	7.578.083	7.640.834
УКУПНО	0,00	8.977	12.052	8.998.177	9.351.049	10.019.375
УКУПНО остварена спољнотрговинска размјена	34.623.737	45.220.108	33.292.999	81.929.405	87.564.888	79.390.910

Учешће %	0,00%	0,01%		10,98%	10,67%	
----------	-------	-------	--	--------	--------	--

Извор: Спољнотрговинска комора БиХ

Посматрајући по годинама, прехранбени сектор у 2021. години биљежи пораст извоза за 100 % у односу на 2020. годину и пораст увоза за 3,92%. У 2022. години прехранбени сектор биљежи, пораст извоза за 34,25 % у односу на 2021. годину и смањење увоза за 9,33%.

Најзначајнији извозни производи у 2022. години били су: биљни производи – воће за јело; коре агрума или диња и лубеница (12.052 КМ). Најзначајнија земља партнер у извозу 2022. године је Немачка.

У погледу увоза прехранбених производа у Босну и Херцеговину, у 2022. години најзначајнији су били: производи прехранбене индустрије; пића, алкохол и сирће; дуван и пр. замјене дувана (7.640.834 КМ), биљни производи (1.960.664 КМ) и др. Најзначајније земље партнери увозу у 2022. године су: Словенија, Хрватска и Србија.

ПОДАЦИ О ЗАПОСЛЕНОСТИ И НЕЗАПОСЛЕНОСТИ

Према подацима Пореске управе Републике Српске за 2022. годину, привредни субјекти (привредна друштва и предузетници) са подручја општине Нови Град из области прехранбеног сектора имају 148 запослених радника, односно учествују са 4,05 % у укупном броју запослених.

Посматрајући по годинама, прехранбени сектор у 2022 . години биљежи повећање броја запослених радника у односу на 2021. годину за 131,25%. Поредећи 2021. годину са 2020. годином, забиљежено је смањење броја запослених радника за 47,54% .

Табела бр.7: Преглед броја обавезника и запослених у сектору прерађивачке индустрије – производња прехранбених производа

	ДЈЕЛАТНОСТ	Број запослених 2020	Број запослених 2021	Број запослених 2022
	УКУПНО ЗАПОСЛЕНИХ	3.835	3.860	3.649
С	ПРЕРАЂИВАЧКА ИНДУСТРИЈА	842	856	815
	Прехранбена индустрија	122	64	148

Извор: Пореска управа РС

Према подацима Завода за запошљавање Републике Српске од 31.12.2022. године, на евиденцији је било укупно 37 активно незапослених лица прехранбено-пољопривредне струке (КВ, ССС и ВСС).

Током 2022. године, са евиденције ЗЗРС - Биро Нови Град брисано је 19 активно незапослених лица ове струке ради запослења.

Табела бр. 8: Преглед броја активно незапослених прехранбене струке и укупно запослених у 2022. години

ЗАНИМАЊЕ	СТАЊЕ АКТИВНЕ ПОНУДЕ НА ДАН 31.12.2022. г.	ЗАПОСЛЕНО У 2022. г.
Прехранбена, пољ. - НСС	-	-
Прехранбена- КВ	10	2
Прехранбена, пољ. – ССС	23	11

Прехрамбена – ВКВ	-	-
Прехрамбена – ВШС	-	-
Прехрамбена, пољ. – ВСС	4	6
Прехрамбена - УКУПНО	37	19
УКУПНО НЕЗАПОСЛЕНИХ	737	487

Извор: ЗЗРС

На основу претходних података закључујемо да понуда радне снага из области прехрамбене струке повећана у односу на претходну годину када је понуда радне снаге из области прехрамбено-пољопривредне струке била мања.

ПРОФИЛ ДОО „COMP-ASTOR“ НОВИ ГРАД

Предузеће ДОО „COMP-ASTOR“ Нови Град основано је 1996. године а бавило се продајом грађевинског материјала на велико и мало и то веома успјешно, али и трговином пољопривредним производима, претежно житарицама. Наредних година, предузеће покреће властиту производњу сточне хране у Раканима, гдје је и сједиште предузећа. Крмне смјесе одликује висок квалитет и конкурентне цијене. Повећање потражње за концентратима је условило и проширење предузећа, те се 2010. године отворила фабрика за производњу сточне хране у Добрљину. Фабрика је модерно опремљена, капацитета око 10 000 т/год, а уведени су и HACCP и ISO9001:2008 стандарди.

Предузеће, данас посједује две veleprodaje и девет малопродајних објеката на територији Републике Српске. Такође, имају сопствени возни парк који омогућава да на вријеме и у кратком року испоруче робу до свих партнера и малопродајама, поред тога врше услужни превоз за трећа лица. Осим наведеног, предузеће има и властити тржни центар који се налази у непосредној близини жељезничке станице у Новом Граду, а са радом је почела и бензинска станица у Добрљину.

Контакт: Доњи Ракани бб, 79 220 Нови Град
Телефони: 00 387 52 768 444; 00 387 65 514 562

Веб адреса: www.comp-astor.com

E-mail адреса: info@comp-astor.com